

systematického rozřídění a zařazení hospodářských jevů. Tím soubor článků stává se do jisté míry soustavným přehledem hospodářského života našeho státu a tudíž příspěvkem k historii jeho národního hospodářství, na kterýžto moment také autor výslovně v předmluvě poukazuje. Last non least jest to plastická forma podání, jež doprovází jako trvalé charakteristikou každý literární výtvar autorův, jež dodává článkům charakteru slova přednášeného, nikoliv napsaného.

Uspořádání sbírky dělo se přirozeně podle hlediska věcného, v jehož mezích zachován pořad chronologický a proveden též příslušný výběr, jenž z půl třetího sta autorových článků zachraňuje touto trvalou formou něco víc než jednu třetinu. V pěti oddílech sbírky dá se stopovati přechod od obecně hospodářských otázek politických k speciálním otázkám hospodářské teorie a politiky. Mimo článků jsou tu též dva z mluvených projevů autorových, a to řeč, pronesená na ustavující valné hromadě Národní banky československé 21. března 1926 a proslov autorův jako prvního rektora Masarykovy university v Brně před akademickou obcí, oba to projevy historicky významné a vynikající nad běžnou úroveň analogických našich proslovů. Prvý oddíl jest věnován našemu národnímu hospodářství, zejména po stránce jeho hospodářské samostatnosti, z nichž jeden projev, nemýlím-li se, byl přeložen i pro anglický tisk, usilující jeden čas podezřeje o obnovu rakouské monarchie, zatím ovšem jen ve formě hospodářské federace, kteroužto myšlenku s hlediska národně-politického prof. Engliš důrazně odmítl. Z ostatních sluší zmíniti se aspoň o autorovu stanovisku k otázce dodnes u nás aktuální a přetřásané, zda máme u nás mnoho průmyslu, při čemž prof. Engliš staví se proti pohodlné frázi o naší přesycenosti průmyslem a proti výkladům o jeho »odbourávání«. Druhý oddíl zůstává historicky nejdůležitější, pojednává o nejdůležitějších problémech současného hospodářského systému, totiž o penězích, měně a úvěru. Speciální subkapitola o deflaci dovoluje nám teprve doceniti protideflační boj autorův, jemuž nescházelo rysů heroičnosti, ba ani tragiky, když proti nejvěcnějším a nepřesvědčivějším argumentům, dokazujícím zkázonosnost deflace, oficielní činitelé nedovedli postaviti jiných důvodů než politickou moc. Tato kapitola zůstává nejceennější částí souboru, v němž hlavně ona určena jest historii v její roli »magistrae vitae« ukazující názorně na historii naší peněžní politiky praktické důsledky teoretických omylů hospodářských. Třetí oddíl, věnovaný sociální politice pozoruje jednotlivé třídy národa (úřednictvo, živnostnictvo, dělnictvo) v jejich tvůrčím úsilí o sociální ideál člověka a rýsuje jejich podíl v tomto zápasu. Veřejným financím jest věnován oddíl čtvrtý, v němž vedle podrobně rozbírané otázky dávky z majetku nadhozeno několik myšlenek finančně-legislativních, jež podávají nám základy autorovy koncepce reformy daňového systému, na jehož novém budování dopřáno mu dnes tak významně se účastniti. Závěrečný oddíl pátý obsahuje vedle dvou nekrologů Rašínových, významných objektivním oceněním práce autorova odpůrce, glossy k reformě právnického studia, shora zmíněnou řeč rektorskou a náměty, vztahující se problémům veřejné správy.

Přítomný soubor článků prof. Engliše ukazuje názorně, jak hlubokou zůstává brázda, již na poli národního života může vyorati vědecky založená publicistika, v kterémžto směru »Otázky a názory« budou dlouho vzorným příkladem.

Dr. V. V.

Prof. Dr. V. Bušek: Poválečné konkordáty. — Bratislava, 1926. stran 101, rejstřík. — V době, kdy také u nás otázka konkordátu nabývá obzvláštní aktuálnosti, přichází Buškova kniha dvojnásob vhod. Autor podrobiv stručnému rozboru právní povahu konkordátu a podav výstižnou analýsu poválečné linie politiky Svaté Stole, přikročuje k obšírnému studiu tří konkordátů z doby po světové válce, a to konkordátu lotyšského (1922), polského (1925) a bavorského (1924) a srovnává jich ustanovení se zákonným stavem, platným u nás. Největší pozornost věnuje autor »vzornému« konkordátu s Bavorskem, z něhož právem vyzdvihuje ona ustanovení, jež jsou zřejmým dokladem církevního boje o vliv na školství a úspěchů církve v tomto

směru. Zjevu tomu věnuje autor obsáhlou zvláštní kapitolu. Závěr tvoří povšechné zhodnocení konkordátní politiky a zjevů ji doprovázejících s autorova hlediska moderního, vědecky založeného a historicky školeného pozorovatele. Buškova kniha, v níž autorovi se šťastně zdařilo z řady fakt, u nás nedosti známých, ačkoliv právě pro náš stát významných precedencí, narysovat úspěchy konkordátní politiky Sváté Stolice vůči modernímu státu, bude již pro svoje téma vyhledávána veřejností. Jméno autora, jeho vědecké založení, znalost věci a také živé podání jsou knize nejlepším doporučením. —lk.—

Prof. Dr. V. Bušek: Církev a stát ve starověku. Církev a stát ve středověku I. Bratislava 1926, nákladem Spolku čs. posluchačů práv »Právníků«. Stran 75 a 167. — Nová historie poměru mezi státem a církví vznikla, jak už u nás není snad jinak ani možno, jako učebnice pro akademický dorost. Autorovi však podařilo se velmi šťastným způsobem překlénouti rozpor, který obvyčejně bývá mezi povšechnými pracemi vyloženě vědeckých ambicí a mezi školskými učebnicemi. Výkladům autorovým nic nechybí na vědecké kvalitě, přece však není to na úkor přehlednosti a jasnosti kontextu, jak je vyžaduje charakter akademické učebné pomůcky. Hojná citace v textu, která však se nestává obtížnou, především však početné poznámky připojené ku konci svazku dávají aspoň částečně nahlédnouti do literární zbrojnice autorovy a prozrazují jeho znalost pramenů. Autorovo stanovisko k různým otázkám (jen namátkou vybírám z prvního dílu: Význam sporu mezi židokřesťany a křesťany z pohanstva, učení Augustinovo a j. v.) bude jistě živě komentováno odborníky. Svůj úkol sleduje autor na širší basi sociálních poměrů té které doby, ovšem drží se přesně úseku, který si zvolil. Pochopitelně, že si všímá podrobně poměrů českých, též v nejstarší době. Autorovo působíště je patrné i z toho, že sleduje bedlivě vývoj historie poměru mezi církví a mocí státní na území slovenském. Chronologické líčení dovedeno jest v předmětných dvou svazcích do počátku 14. stol., k epoše úpadku církevní moci. Dosavadní díly plně opravňují očekávání a živý zájem na brzkém pokračování v díle, jež autor slibuje dovésti až do doby nejnovější. —lk.—

Dr. Josef Zelinka: Zákony upravující právní poměry vlastníků domů a nájemníků. Vydání 1926. — Nákladem vlastním. V komisi K. Beníška v Plzni. Stran 304. — Cena Kč 32. — Vázané hospodářství bytové, jež stále se udržuje, a které jako důsledek provází nouzi bytovou, jest normováno předpisy, jež právě pro snahy, které žádají úplné odstranění ochrany nájemníků na jedné straně a ponechání vázanosti nadále neztěněné na straně druhé, stávají se stále komplikovanějšími, ježto zákonodárce má snahu vázanost odstraniti, avšak chce toho docíliti bez hospodářských otřesů ve státě. Jest proto vítána kniha Dr. Zelinky vysvětlující vyčerpávajícím způsobem materii danou do nejmenších podrobností. Obsáhlý komentář sleduje téměř každé slovo zákonných předpisů, dokládá je množstvím nálezů soudních, a může proto býti odporučeno dílo to jako nejspolehlivější příručka nájemních poměrů u nás. Kniha jest tím cennější, že jest v naší literatuře co do úplnosti a důkladnosti zpracování jedinou. Obsahuje zákon o ochraně nájemníků, zákon o odkladu exekučního vyklizení místností, všeobecné stěhovací a výpovědní řády, předpisy ohledně bytové péče, jakož i vzory podání k soudům ve věcech nájemních. Kniha bude míti cenu i nadále, přes to, že se připravuje nová úprava, a to proto, že úprava prozatím bude se týkati pouze stavebního ruchu, kdežto systém ochrany nájemníků zůstane dále nezměněn ve svých základních rysech. Jest proto s největší pravděpodobností čekati, že látka v knize pojednávána bude ještě po několik let akutní. Knihu pro praxi doporučujeme co nejlépe.¹⁾

dnk.

¹⁾ Členům našich spolků poskytne vydavatel (Dr. Jos. Zelinka, rada vrch. zem. soudu v Plzni) Kč 10 slevy, objedná-li knihu přímo u něho s odvoláním se na náš časopis. (Pozn. redakce.)

Vydává S. Čs. P. »Všehrd« v Praze. Zodpov. redaktor Dr. Karel Novák.
Tiskl B. Stýblo v Praze. Václavské nám. 28.